

La un deceniu de la o primă recunoaștere publică a contribuțiilor însemnate pe care le-a adus dezvoltării relațiilor culturale româno-maghiare, prin acordarea distincției „Crucea în Rang de Cavaler” al Republicii Ungare, Marius Tabacu este pus din nou în fața unei recunoașteri publice pe tărâmul promovării culturii maghiare în spațiul românesc.

Pare un veritabil ciclu al onorurilor, de vreme ce tot atunci – în 2007 – Marius Tabacu a devenit și directorul general al Filarmonicii „Transilvania” din Cluj, instituția muzicală devenind sub conducerea sa un edificiu de seamă al culturii artistice nu doar din Ardeal, ci din întreg spațiul românesc, iar prin muzicienii și compozitorii străini tot mai prezenți aici, Filarmonica s-a așezat de mult pe harta bunului gust muzical central-european.

Sunt acestea doar două din remarcile pe care mi le-am dorit să le fac încă din capul locului, atunci când am fost investit cu întocmirea acestui *laudatio*. Pentru că – totuși – despre nimic nu este mai dificil a vorbi decât despre un prieten de gânduri și sentimente, tot la fel de greu de parcă ar trebui să vă vorbesc despre mine însumi.

Fiind însă vorba de un „*laudatio*”, se cuvine totuși a vă spune mai multe despre Marius Tabacu, intrând ceva mai mult în intimitatea sa biografică, lucru pe care îl rog să nu o ia ca o impietate. Persoanele publice, oamenii de cultură în general au încetat să-și mai aparțină, împărtășind și celorlalți din trăirile lor. Pentru că înainte de toate, biografiile exemplare trebuie să devină modele de viață, pentru congeneri, dar mai ales pentru cei tineri, deplânși de multe ori că le lipsesc reperele, mai ales într-o lume în care „banul” pare să domine, în care căpătuiala pare un imperativ de prim rang, când mulți din liderii noștri politici par incapabili de a formula, dar mai ales de a pune în lucru proiecte durabile și în acord cu așteptările concetățenilor.

De aceea, Marius Tabacu poate fi un asemenea model, un reper care să reazeze nu doar cultul pentru muncă, ci mai ales pentru promovarea concordiei, într-un spațiu atât de încercat de vicisitudinile istoriei. Dar poate voi mai reveni asupra acestui din urmă aspect!

Deocamdată, trebuie să vă spun că Marius Tabacu a avut un parcurs intelectual ideal, în timpuri primate – *grosso modo* – ca fiind lipsite de orizont, presiunea ideologicului corupând caractere, dar mai ales limitând aspirațiile. Însă trebuie să vă spun că în plin regim comunist, au existat conduite și opțiuni profesionale ce te puteau feri de îndobitocirea promovată pe atunci cu mult sânge. Nu intru acum în detalii, însă – printre altele – opțiunea de a studia muzica, de a căpăta virtuozația într-un instrument etc, au fost breșe care satisfăceau nu doar exigențe intelectuale, dar te și fereau de un contact prea strâns cu politicul. Competențele dobândite într-un asemenea domeniu era ca un capital la purtător, evident simbolic, dar transmisibil oricând și oriunde în lume, pentru că era bazat nu numai pe talent (termen ce poate fi discutabil), cât mai ales pe pricepere, perfecțiune artistică, pasiune, dar mai ales pe un nedisimulat cult al muncii.

Este și cazul lui Marius Tabacu, absolvent al Academiei de Muzică din Cluj, secția de pian, afirmându-se apoi ca profesor, dar susținând deopotrivă concerte și recitaluri de pian pe mai multe scene importante din România, unanim apreciate.

Aceasta este doar una din fațetele lui Marius Tabacu. Pentru că el a dovedit deopotrivă vocație de om al mass mediei, fiind redactor la Radioteleviziunea din Cluj, apoi director fondator al studioului Video Pontes, funcțional încă și astăzi, context în care a realizat câteva câteva zeci de filme documentare. Despre valoarea lor nu m-aș exprima eu acum, însă cele câteva premii importante ce i s-au acordat vorbesc de la sine: Premiul „Füst Milán” și „Bethlen”, pentru ca pelicula sa „Târgul” să fie laureatul unui festival internațional de film independent Anonimul.

Însă cea care mi se pare mie cu totul și cu totul remarcabil este activitatea lui de traducător. Avem deja prin condeiul său peste o duzină de volume tălmăcite din limba maghiară în română, și n-aș putea spune acum că nu sunt în cunoștință de cauză în ceea ce privește

calitățile lui de tălmăcitor. Pentru că trebuie să fim bine înțeleși: munca de transpunere dintr-un idiom în altul nu este o îndeletnicire strict mecanică, cum ar fi tentați să creadă cei superficiali și deloc dispuși să privească dincolo de a găsi echivalențele lingvistice.

Tălmăcitorul de bună calitate devine în primul rând copărtaș la creația transpusă dintr-o limbă în alta, chiar coautor, și ar fi acum destul de indecent să mă apuc eu acum să glosez pe seama teoriei traducerilor, de vreme ce sunt sute, dacă nu cumva mii de tomuri erudite pe această temă, la fel cum nu este întâmplător că au apărut în cadrul facultăților de litere de pretutindeni specializări tocmai în acest domeniu, cu o programă suficient de stufoasă.

Dar traducerile în sine constituie un travaliu greu de imaginat pentru profani, transpunerea dintr-o limbă în alta, din orice domeniu al cunoașterii, presupune o cultură umanistă enormă, de tip enciclopedist, o cunoaștere exemplară și erudită a celor două limbi care intră în conjuncție. Nu întâmplător, marile creații universale transpuse în limba română au purtat semăturile unor cărturari pe măsură, de la Lucian Błaga ori Tudor Vianu până la Mircea Eliade și Constantin Noica.

Însă o particularitate a eforturilor lui Marius Tabacu de traducător constă mai ales în culturile pe care le promovează: cea maghiară și cea română. Sub acest raport, aici ar fi încă multe de spus, de vreme ce cel Atotputernic a lăsat să conviețuiască în spațiul transilvan două popoare care au atâtea în comun nu de un veac, nu de două, ci de un mileniu, realizând împreună o cultură materială și spirituală de un specific aparte, de vreme ce moștenitorul coroanei britanice – ca să dau doar un banal exemplu – și-a aranjat aici o gospodărie, iar de mai mulți ani străbate aproape la pas acest teritoriu, pe care îl promovează pretutindeni în lume.

Așadar, cunoașterea reciprocă, armonia de veacuri, respectul, spiritul de solidaritate, dar mai ales Pacea (dacă unora nu le mai spune nimic Iubirea, ca poruncă divină) – toate acestea trebuie să domnească. Iar pe aceia care-și dedică viața cu toată fibra și competențele lor acestor deziderate, trebuie să-i omagiem, să le aducem cinstea ce li se cuvine, pentru a se ști că efortul lor nu se pierde zadarnic, ci constituie mereu pietre de fundament ale Păcii.

Iar acum, cel demn de cinstirea noastră nu este altul decât Marius Tabacu, pe care-l îndrăgesc din toată inima, pentru că-i cunosc onestitatea, frământările, eforturile, pasiunea și mai ales sufletul curat pus în slujba prietenilor maghiari, care sunt concetățenii noștri de care – uneori – ne desparte doar limba. Să fii binecuvântat de cel Atotputernic dragă Marius Tabacu !